

Панасюк В.М.,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет

СОЦІАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА РЕГІОНУ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО ПРОСТОРУ

Панасюк В.М. Соціальна інфраструктура регіону в системі національного соціально-економічного простору. Базуючись на платформі системного аналізу, соціальна інфраструктура регіону розглядається як важлива соціальна система в національному просторі і часі, а схема її функціонування та системні властивості її компонентів – як ланцюг взаємодії і відносин «соціуму – держави – комерційних структур – соціальної інфраструктури». Обґрунтовано та наведено функціональну схему взаємозв'язку соціальної інфраструктури зі структурними системами національного простору. Охарактеризовано і конкретизовано функції цих підсистем у плані стратегічних напрямів розвитку соціальної інфраструктури регіону.

Ключові слова: соціум, держава, бізнес, триада, соціальна інфраструктура регіону, підсистеми, функціональна взаємодія.

Панасюк В.М. Социальная инфраструктура региона в системе национального социально-экономического пространства. Основываясь на платформе системного анализа, социальная инфраструктура региона рассматривается как важная социальная система в национальном пространстве и времени, а схема ее функционирования и системные свойства ее компонентов – как цепь взаимодействия и взаимоотношений «социума – государства – коммерческих структур – социальной инфраструктуры». Обоснована и приведена функциональная схема взаимосвязи социальной инфраструктуры со структурными системами национального пространства. Охарактеризованы и конкретизированы функции этих подсистем в плане стратегических направлений развития социальной инфраструктуры региона.

Ключевые слова: социум, государство, бизнес, триада, социальная инфраструктура региона, подсистемы, функциональное взаимодействие.

Panasjuk V.M. Social infrastructure of the region in the system of national socio-economic space. Based on the platform of system analysis, the social infrastructure of the region is considered as an important social system in national space and time, and the scheme of its functioning and system properties of its components, such as the chain of interaction and relations of "society – the state – commercial structures – social infrastructure." The functional scheme of the interconnection of social infrastructure with the structural systems of the national space is substantiated and presented. The functions of these subsystems are described and specified in the plan of strategic directions of development of social infrastructure of the region.

Key words: society, state, business, traditions, social infrastructure of the region, subsystems, functional interaction.

Постановка проблеми. Розбудова соціально-економічного простору, зрушення в суспільному розвитку під впливом трансформаційних перетворень зумовлюють докорінні зміни в організації суспільства і його соціальних підсистем із появою оновлених прогресивних їх елементів, формують і викликають пошук принципово нових підходів до вирішення проблем, потребуючи обґрунтування сучасних методологічних підходів до дослідження соціальних систем регіону, розроблення прогресивних концепцій і парадигм під час формування та використання наявних ресурсів та можливих резервів, обґрунтування перспективних парадигматичних характеристик (зокрема, в соціальній інфраструктурі регіону).

Соціальна інфраструктура регіону характеризується широким спектром взаємозв'язків і відносин з іншими структурами в зовнішньому і внутрішньому середовищі. Враховуючи важливе значення соціальної інфраструктури регіону як складника економічної системи та вимоги, що до неї ставляться, її варто розглядати, здійснюючи аналіз та визначаючи характер

розвитку в чотириланковій моделі, яка відображає взаємодію соціуму, держави, бізнесу та самої соціальної інфраструктури. Доцільним є визначення якості, яка має бути притаманна соціальній інфраструктурі задля відповідності її суспільно-необхідним потребам.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням розвитку галузей соціальної інфраструктури регіону присвячена значна кількість праць вітчизняних науковців: А. Амоші, П. Борщевського, Б. Данилишина, Л. Дейнеко, М. Долишнього, Л. Зайцевої, О. Євсєєвої [1], В. Куценко [3], П. Меркулова [2], Е. Мартякова [4], А. Мазура, С. Мельника, С. Пакуліна [5], А. Пакуліної [6], В. Третяка [8], М. Чумаченка та інших.

Однак питання функціонування та дієвості соціальної інфраструктури в координатах національного простору, функціональної взаємодії в системі тетради «соціум – держава – бізнес – соціальна інфраструктура», переоцінки її ролі в суспільному розвитку не знайшли висвітлення, що зумовило доцільність цього дослідження з метою усунення незаповненої ніші.

Формулювання цілей статті. Метою статті є визначення ролі та особливостей функціонування соціальної інфраструктури регіону в системі чотириланкової моделі «соціум – держава – бізнес – соціальна інфраструктура».

Виклад основного матеріалу. Сучасна соціальна інфраструктура є полікомпонентним, внутрішньо складним територіально-господарським і соціально-економічним утворенням, функціонування якого безпосередньо пов'язане з інтересами всіх соціальних верств суспільства. До її складу входять структурні ланки з обслуговування, особистого споживання, споживання створених у матеріальному виробництві благ та виробництва власних товарів і послуг. Серед її функцій найбільш значущими є створення умов для розширеного відтворення та оптимізації демографічних процесів; ефективне використання трудового потенціалу; покращення здоров'я та освітнього рівня населення; вирішення житлових проблем; підвищення якості життя населення [1, с. 160].

На сучасному етапі трансформації економічної системи важливо переоцінити роль і функції інфраструктури регіону у суспільному відтворенні і її розвиток з урахуванням особливостей суспільної динаміки. Вартим уваги є переоцінка місії соціальної інфраструктури регіону як важливої підсистеми економіки, відносин з іншими рівнозначними підсистемами суспільства задля прогресивного поступу вперед, що потребує певної відповідності її таким визначним положенням, як ефективність, інноваційність, ринковість, соціальна орієнтація, креативність, гуманізація.

Національний соціально-економічний простір як базова основа суспільної діяльності є структурно значущим і в своєму складі мав донедавна різні підсистеми, зокрема соціум, державу і сферу економічної діяльності. Останнім часом ця триланкова сфера потребувала значного коригування в зв'язку з появою четвертого складника – бізнесу, який має власне коло цілей, інтересів, цінностей і можливостей, що не збігаються з інтересами національної економіки. Так, якщо мета економічної діяльності – задоволення платоспроможного попиту й отримання прибутку для розвитку виробництва, то бізнесу – лише одержання прибутку за рахунок задоволення платоспроможного попиту. У бізнесових структурах прибуток виступає як ціль, а створення благ – як засіб, а в економічній діяльності, зокрема в соціальній інфраструктурі, – навпаки. Бізнес стає самостійним суб'єктом суспільства, тому в національному просторі варто враховувати четверту підсистему як складник економічної системи – бізнес поряд із соціумом, державою та економікою, зокрема соціальною інфраструктурою регіону [2, с. 86].

Ці системи структурно і функціонально є різними, хоча в територіальному плані не відрізняються одна від іншої, та їхня роль у забезпеченні життєдіяльності і розвитку різна. Ці підсистеми соціально-економічного простору є складниками національної системи – соціальна є відтворювальною, держава – організуючою, комерційні структури – активізуючими, а соціальна інфраструктура – господарюючою. Сфери інтересів цих підсистем різні і мають різну конфігурацію в просторово-часовому вимірі, де соціум і держава розвиваються поступово й еволюційно, а комерційні структури (бізнес) і інфраструктура – циклічно. Кожна із підсистем суспільної системи країни має свою природу, володіє

певними властивостями, які визначають перспективи встановлення стійких відносин з іншими структурними системами. Так, соціум утворює соціальне середовище, дотримується рівності прав і можливостей своїх членів, створює інституційні умови на території країни, обґрунтовує перспективи розвитку; держава регулює функціонування країни як єдиного цілого, забезпечує її єдність, територіальну цілісність, безпеку і стабільний розвиток; бізнес стимулює різні підприємницькі проекти, реалізує підприємницьку функцію; соціальна інфраструктура регіону забезпечує процеси виробництва товарів і надання послуг та споживання, економічну єдність території і розвиток у перспективі. Всі чотири підсистеми необхідні для збалансованого сталого функціонування і розвитку країни.

Стосовно методології дослідження та визначення послідовності, тісноти, глибини взаємозв'язків соціальної інфраструктури регіону в просторових координатах та часових вимірах можливим є виявлення і розроблення нових підходів до окреслення її функцій в нових умовах господарювання, у системі «соціум – держава – бізнес – інфраструктура». Щодо характеру, особливостей і специфіки складників чотириланкової моделі у складі суспільного розвитку з їх взаємозв'язками доцільно визначити таке.

Загалом соціум (суспільство) є складною організацією взаємодії і взаємозв'язків людини, груп, каст, верств, прошарків, класів. Його структура являє собою сукупність великих і малих соціальних груп, колективних і індивідуальних відносин між ними. Соціальна структура охоплює розміщення всіх відносин, залежностей, взаємодій між окремими елементами в соціальній системі різного рангу, зокрема інфраструктурній. Елементами виступають соціальні інститути, соціальні групи і спільноти різних типів, а базовими одиницями соціальної структури являються норми і цінності. Тому суспільство – сукупність форм сумісної діяльності і відносин людей, які історично склалися і розвиваються.

Властивості соціуму, суспільства різнопланові і багатобічні, але, базуючись на загальній концепції розвитку, основними з них є: спільність території, яка, як правило, збігається з державними кордонами і є основою соціального простору, де складаються і розвиваються відносини і взаємодія між індивідуумами; однорідність у плані розміщення по території і по часовій осі в контексті розташування соціальних якостей населення та економічних умов господарювання на території; цілісність і стабільність, здатність підтримувати і відтворювати високу інтенсивність внутрішніх зв'язків; автономність і високий рівень саморегуляції, що виражається в здатності створювати необхідні умови для задоволення потреб індивідуумів, тобто суспільство без втручання іззовні може здійснювати своє основне призначення – надавати людям такі форми організації життя, які полегшують їм досягнення особистих цілей; інтегративність – кожне нове покоління людей в процесі соціалізації включається в складну систему соціальних відносин, підпорядковується нормам і правилам, які склалися, що забезпечується культурою. Окрім того, існує підхід до розгляду структури суспільства з виокремленням у ній економічної, політичної, соціальної, духовної сфер. Саме економічна сфера, в тому числі і соціальна інфраструктура регіону, забезпечує міцність та безпеку функціонування соціуму [3, с. 123].

Основними складниками соціальної структури суспільства є: 1) особистість як суб'єкт соціальних відносин; 2) соціальна спільність – об'єднання людей, в якому створюється і зберігається відповідний соціальний зв'язок (види спільнот – соціальні групи, професійно-соціальні, трудові колективи, соціально-демографічні, статево-вікові, класи і страти; соціально-територіальні спільноти, етнічні спільноти); 3) соціальний інститут – організація суспільної діяльності і суспільних відносин, сукупність затверджених норм, цінностей, культурних взірців, стійких форм поведінки. Залежно від сфер суспільних відносин виділяють такі типи інститутів: економічні – виробництво, приватна власність, розподіл праці, заробітна плата та ін.; політико-правові – держава, суд, армія, партія; інститути родини, шлюбу і сім'ї; виховні інститути – сім'я, школа, вища освітня заклади, засоби масової інформації, церкви; культурні інститути – мова, мистецтво, культура праці; 4) соціальний зв'язок; 5) соціальні відносини; 6) культура як сукупність створених людством у процесі її діяльності і специфічних для неї життєвих форм, а також процес їх створення і відтворення. Культура є основою соціальної, суспільної поведінки індивідумів і соціальних груп, оскільки є системою колективно й індивідуально роздільних норм, правил, взірців діяльності.

Таким чином, суспільство являє собою складну соціальну систему, яка складається з різних, але взаємопов'язаних один з одним елементів.

Функції соціуму (суспільства) є різноплановими, але щодо подальшого розвитку соціальної інфраструктури вони виражаються в тому, що соціум надає інфраструктурі трудові ресурси, підтримує соціальні зв'язки і відносини в напрямі злагоди, гуртує соціальні спільноти для ефективної праці, налагоджує відносини між окремими елементами системи, створює соціальні інститути в інфраструктурній сфері, одержуючи від неї споживчі блага, і делегує владні повноваження державі.

Держава. Соціальна інфраструктура регіону має великий вплив на формування людини, її духовний світ, культуру, спосіб життя, забезпечує збереження і зміцнення його здоров'я, готовність до активної життєвої позиції. Стан і рівень розвитку соціальної інфраструктури значною мірою зумовлює рівень і якість життя населення. Тому державному регулюванню соціальної інфраструктури відводиться особлива роль у регулюванні соціальної сфери і в системі державного регулювання соціально-економічного простору регіону.

Державу можна визначити як соціальну організацію, яка володіє кінцевою владою над усіма людьми, що проживають у межах відповідної території, головною метою якої є забезпечення загального блага за збереження порядку. Держава як організація політичної влади, що здійснює управління суспільством і забезпечує в ньому порядок і стабільність, у структурному плані являє собою розгалужену сітку установ і організацій, відображаючи три гілки влади – законодавчу, виконавчу і судову [4, с. 232]. Держава є офіційним представником всього суспільства, всіх його членів – громадян. Основними ознаками держави є: наявність території; суверенітет; широка соціальна база; монополія на легітимне насилля; право зібрання податків; публічний характер влади; наявність державної символіки.

Держава виконує як внутрішні функції, серед яких господарські, стабілізаційні, координуючі, соціальні, так і зовнішні, забезпечуючи оборону і налагодження міжнародного співробітництва. Держава прямо чи опосередковано здійснює регулятивний вплив на всі сфери діяльності, в тому числі і на соціальну інфраструктуру регіону.

Розвиток соціальної інфраструктури регіону повинен сприяти досягненню стандартів рівня і якості життя розвинених європейських держав, середовища проживання на основі створення високоєфективної соціально орієнтованої ринкової економіки, сприйнятливої до науково-технічного прогресу, до постійно мінливих суспільних і особистих потреб людини. На жаль, під час визначення домінуючих галузей соціальної інфраструктури виявилось, що в цій підсистемі склалися обмежувальні умови для її розвитку через істотну диференціацію економічних умов; у більшості регіонів країни спостерігається недостатній рівень розвитку соціальної інфраструктури, що перешкоджає реалізації її соціальних функцій, а відповідно, знижує якість життєдіяльності населення; у значній кількості регіонів спостерігається погіршення стану соціальної інфраструктури, забезпечується просте (звужене) відтворення об'єктів соціальної інфраструктури, не створюються нові інфраструктурні об'єкти; обмежені можливості жителів регіонів щодо задоволення їхніх базових істотних потреб, що підтверджується середнім рівнем доступності соціальної інфраструктури охорони здоров'я та освіти для населення.

Існує суттєва зацікавленість у поліпшенні соціальної інфраструктури як одного з факторів підвищення рівня розвитку людського потенціалу, необхідним є фундаментальне переосмислення функцій соціальної інфраструктури, яка сприяє розвитку людського капіталу і розширює можливості соціально-економічного розвитку регіонів. Її формування і розвиток знаходиться під впливом держави, яка як прямо, так і опосередковано визначає зміст, напрями розвитку основних компонентів інфраструктури з вектором на нарощення інфраструктурного потенціалу, особливо на регіональному та місцевому рівнях. Це зумовлено тим, що в період розвитку ринкових відносин виникли серйозні деформації в організаційно-структурній побудові відносин підприємств соціальної інфраструктури та територіальних органів управління. Ці зміни зумовлені: по-перше, переходом від галузевого до територіально-галузевого принципу управління; по-друге, дезінтеграцією галузей і підприємств соціальної сфери; по-третє, децентралізацією управління соціальною сферою регіонів; по-четверте, ослабленням державної ролі в управлінні галузями соціальної інфраструктури; по-п'яте, формуванням багатоканального і багаторівневого фінансування соціально-інфраструктурної сфери. Також дотепер не сформовані партнерські відносини між державними, муніципальними органами влади та приватним капіталом [5, с. 105]. Через цю обставину не може бути забезпечена збалансованість економічних інтересів основних суб'єктів регіону – органів влади, населення та бізнесу з приводу розвитку своїх територій; управління своєю власністю; розроблення та реалізації регіональних і галузевих програм; розвитку і зміцнення економічних взаємозв'язків; отримання

прибутку і розподілу бюджетних коштів. Щодо соціально-інфраструктурної сфери місія регіональних органів управління полягає насамперед у створенні відповідних умов для її сталого розвитку, підвищенні рівня і якості життя населення на основі забезпечення балансу інтересів всіх соціально-економічних суб'єктів території (громадян, підприємств і організацій різних організаційно-правових форм).

Безумовно, стратегії розвитку соціальної інфраструктури можуть бути реалізовані лише за відповідної ефективної діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування в межах загальної стратегії управління соціально-економічними процесами в регіоні, спрямованої в тому числі і на вирішення існуючих соціальних проблем управління. Основні з них зумовлені і породжені протиріччями між високим ступенем відповідальності державних органів влади за розвиток соціальної ситуації та реальними повноваженнями і можливостями впливати на соціальні процеси; між великою кількістю соціально-інфраструктурних об'єктів на території регіону та обмеженими можливостями органів управління щодо отримання достовірної інформації про діяльність цих суб'єктів та впливу на неї; між інтересами різних соціальних груп і соціально-інфраструктурних об'єктів.

Стратегія управління соціальною інфраструктурою регіону, яка, підкреслимо ще раз, є органічним складником загальної стратегії управління соціально-економічними процесами регіону, повинна будуватися на широкому використанні принципів регіонально-корпоративного управління. Недостатність адміністративних та економічних важелів у органів державної влади може бути успішно компенсована впровадженням договірних механізмів відносин між органами управління і господарюючими суб'єктами, укладанням угоди між усіма гілками державної влади, територіальними громадами, представниками бізнесу, інститутами громадянського суспільства; утворенням вертикально-інтегрованих структур, зокрема кластерів, стратегічних альянсів, консорціумів, збутових об'єднань, відповідних зон тощо [6; 7].

Складність проблем, які повинні вирішуватися системою управління соціальною інфраструктурою об'єктивно вимагає посилення теоретичного забезпечення прийнятих управлінських рішень, взаємодії органів управління з науковою громадськістю.

Бізнес (комерційні структури). Комерційний сектор у кожній сфері діяльності є сукупністю юридичних осіб, для яких одержання прибутку є основною метою діяльності; це організації, які є суб'єктами підприємницької діяльності й активізували свою роботу в умовах формування та становлення ринку. Тому з урахуванням критерію сталого суспільного розвитку, що відображає інтереси всіх членів суспільства, важливим є визначення ролі та місця комерційних структур у галузях соціальної інфраструктури, в соціально-економічному просторі країни. Варто враховувати специфічний характер послуг галузей соціальної інфраструктури регіону, тенденції до сегментації і часткової монополізації ринків, причому наявність різномірних груп факторів ускладнює формування працездатної моделі можливостей поєднання ринкових і неринкових механізмів у її галузях з вектором на оптимізацію їх функціонування.

Особливістю ринкової організації є те, що в певних ситуаціях вона не здатна забезпечити саморегулювання, рівновагу всіх елементів системи, що повинно компенсуватися відповідними економічними функціями держави. Особливість та характеристика послуг галузей соціальної інфраструктури як змішаного економічного блага, що об'єднує риси приватного та громадського товару, зумовлюють об'єктивну необхідність державного регулювання діяльності цих галузей. Завданням держави є створення інституційного середовища за допомогою заходів законодавчого і стимулюючого характеру, що формують інституціональне поле, регулюють правові відносини у соціальній сфері. Оскільки інституціоналізація галузей соціальної інфраструктури є суперечливим і тривалим процесом, який потребує цілеспрямованого державного регулювання, то лише комплексний, системний підхід до створення інституційної структури ринку соціальних послуг, формування законодавчої та нормативної бази, впровадження нових інвестиційно-фінансових технологій здатні підвищити ефективність функціонування послуг галузей соціальної інфраструктури в умовах ринку [7].

Соціальна інфраструктура регіону як сукупність матеріальних об'єктів, які забезпечують загальні умови для ефективної діяльності людини в усіх сферах суспільного життя, за цільові функції має: формування умов для забезпечення прогресивних тенденцій у демографічних процесах; відтворення робочої сили, яке якісно відповідає потребам і рівню розвитку виробництва; ефективне використання ресурсного та трудового потенціалу.

Оскільки метою на стратегічну перспективу в країні є підвищення якості та рівня життя населення, то важливими завданнями для розвитку соціальної інфраструктури регіону є: модернізація соціальної сфери та людського потенціалу; вдосконалення системи державного управління розвитком соціальної сфери; зміцнення інфраструктурних потужностей та активізація діяльності основних її сфер; подальший розвиток людського капіталу [8, с. 217]. Всі перераховані напрями розвитку соціальної сфери, удосконалення соціальної інфраструктури задля суспільного блага мають функціонувати у взаємозв'язку, координуючи й узгоджуючи свої дії та оптимізуючи їх відносини.

Розвиток країни, її життєдіяльність значною мірою залежать від координації та ефективної взаємодії чотирьох різнопланових підсистем (соціуму, держави, бізнесу, соціальної інфраструктури), базуючись на структурних її взаємозв'язках і відносинах статутного та функціонального характеру.

Поряд зі статутними відносинами, які зумовлені природними, власними особливостями і відображають схильність цих підсистем до співробітництва і координації, домінуючу роль відіграють вузлові функціональні взаємодії – узгодження дій підсистем у процесі реалізації своїх функцій. Обґрунтування взаємозумовлених і доцільних заходів щодо оптимальних відносин та взаємодій держави як політичної організації, яка володіє владними повноваженнями регулювання розвитку суспільства на всій території в коротко-, середньо- та довгостроковій перспективі; соціуму як структурованого за допомогою недержавних політичних і громадських організацій населення; бізнесу як сукуп-

ності організаційно-правових форм діяльності реальних господарських суб'єктів та як виду діяльності фізичних і юридичних осіб зі створення, реорганізації, володіння і передачі прав власності на господарські суб'єкти з метою одержання прибутку; соціальної інфраструктури регіону як соціальної система із забезпечення життєдіяльності населення та задоволення його потреб у товарах та послугах сприятиме забезпеченню збалансованого та стабільного соціально-економічного розвитку країни.

Отже, кожна із підсистем має свою природу, являє собою відповідну першооснову і володіє особистими властивостями, які визначають перспективи встановлення стійких відносин з іншими підсистемами. Так, соціум утворює соціальне середовище, забезпечуючи справедливість і рівність прав її членів, однорідність інституційних умов на території країни, держава регулює функціонування країни як єдиного цілого, забезпечуючи її цілісність і безпеку, бізнес стимулює підприємницьку діяльність, соціальна інфраструктура забезпечує створення споживчих благ.

Функціональна взаємодія соціуму, держави, бізнесу та соціальної інфраструктури є різнобічною, а предметом сумісної діяльності є обмін і передача матеріальних

цінностей, фізичних засобів, інвестицій, прав, обов'язків тощо. Але найбільш суттєвими є зв'язки функціонального характеру, які становлять основу системної структури соціально-економічного простору країни.

Стосовно реалізації функцій підсистем, то соціум делегує державі власні повноваження, а держава створює умови для життєдіяльності і розвитку соціуму, забезпечуючи безпеку та територіальну цілісність держави. Щодо комерційних структур, розвитку бізнесу, то вони, одержуючи прибуток, платять податки і є позабюджетним джерелом державних доходів. Комерційні структури взаємодіють із соціальною інфраструктурою, яка сприяє створенню нормальних умов життя і задовольняє потреби населення, розвиваючи різні інвестиційні та короткострокові бізнес-проекти. Бізнесові структури спрямовують у соціальну інфраструктуру різні ресурси, зокрема капітал, одержуючи прибуток, а соціальна інфраструктура генерує попит на бізнес-проекти і створює робочі місця для населення.

Узагальнена схема функціональної взаємодії тетради як системної конфігурації, здатної до самостійного функціонування і саморозвитку, – сукупності чотирьох типів підсистем в національному просторі представлена на рис. 1.

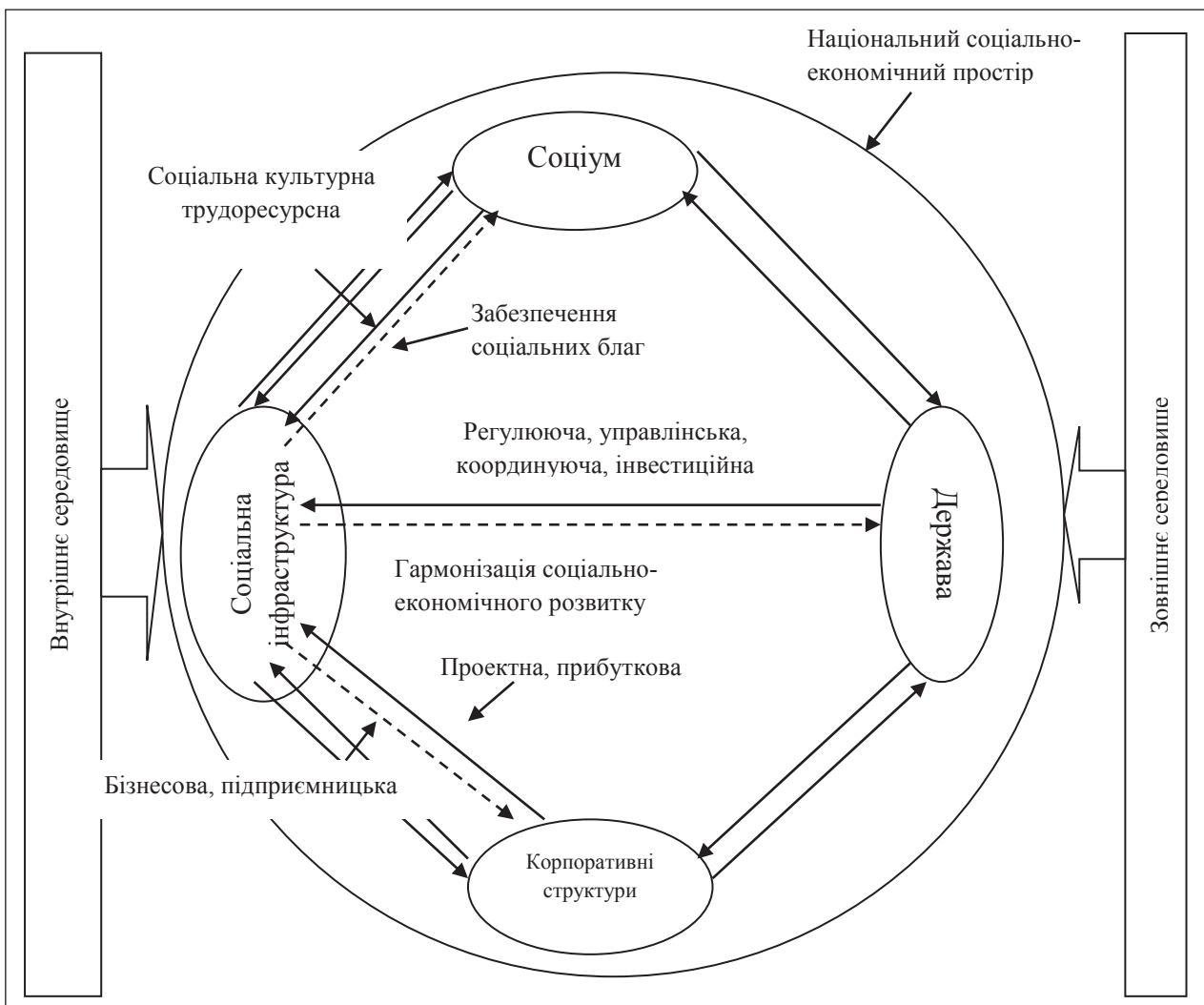

Рис. 1. Функціональна схема (модель) взаємозв'язку соціальної інфраструктури зі структурними системами національного простору

З метою удосконалення функціональної взаємозв'язків чотириланкової системи щодо координації і регулювання дієвості соціальна інфраструктура регіону повинна враховувати запити соціуму і потреби бізнесу. Підсумовуючи обов'язки соціальної інфраструктури щодо її системних контрагентів, можна відзначити, що вона повинна: надати соціуму робочі місця відповідно до її потенціалу і потреб господарства; забезпечити потреби суспільства в економічних благах; надати бізнесу умови для реалізації підприємницької діяльності; бути сприйнятною до інновацій; забезпечити поступ до економічної рівноваги та економічний прогрес.

Розширений характер і конкретизація функцій цих підсистем у плані стратегічних напрямів розвитку соціальної інфраструктури наведені на рис. 2.

Надана модель функціонування суспільства як руху потоків матеріальних і духовних благ, інформаційних та інших ресурсів по квадратному овалу «соціум – держава – бізнес – соціальна інфраструктура» на рівнях відносин, взаємодії, координації відповідає актуаль-

ним завданням переходу на шлях стратегічного управління соціальною інфраструктурою в системі розбудови національного простору.

За активної і цілеспрямованої діяльності органів влади в напрямі забезпечення балансу інтересів різних соціальних груп між владою, бізнесом і суспільством та формування єдиної інвестиційно-інноваційної інфраструктурної системи, а також за сприятливих зовнішніх умов цілком реально досягти цілей забезпечення стійкого економічного зростання, суттєвого підвищення якості життя населення, регіональної безпеки та особистої безпеки громадян.

Висновки. Конструктивна, рівноправна та раціональна взаємодія соціуму, держави, бізнесу (комерційних структур) та соціальної інфраструктури у вигляді гармонічного державно-приватного, соціально-інфраструктурного партнерства, орієнтованого на розвиток країни як єдиного цілого, забезпечить гармонізацію всіх сфер життя, стійкий, стабільний та ефективний розвиток регіону та країни загалом.

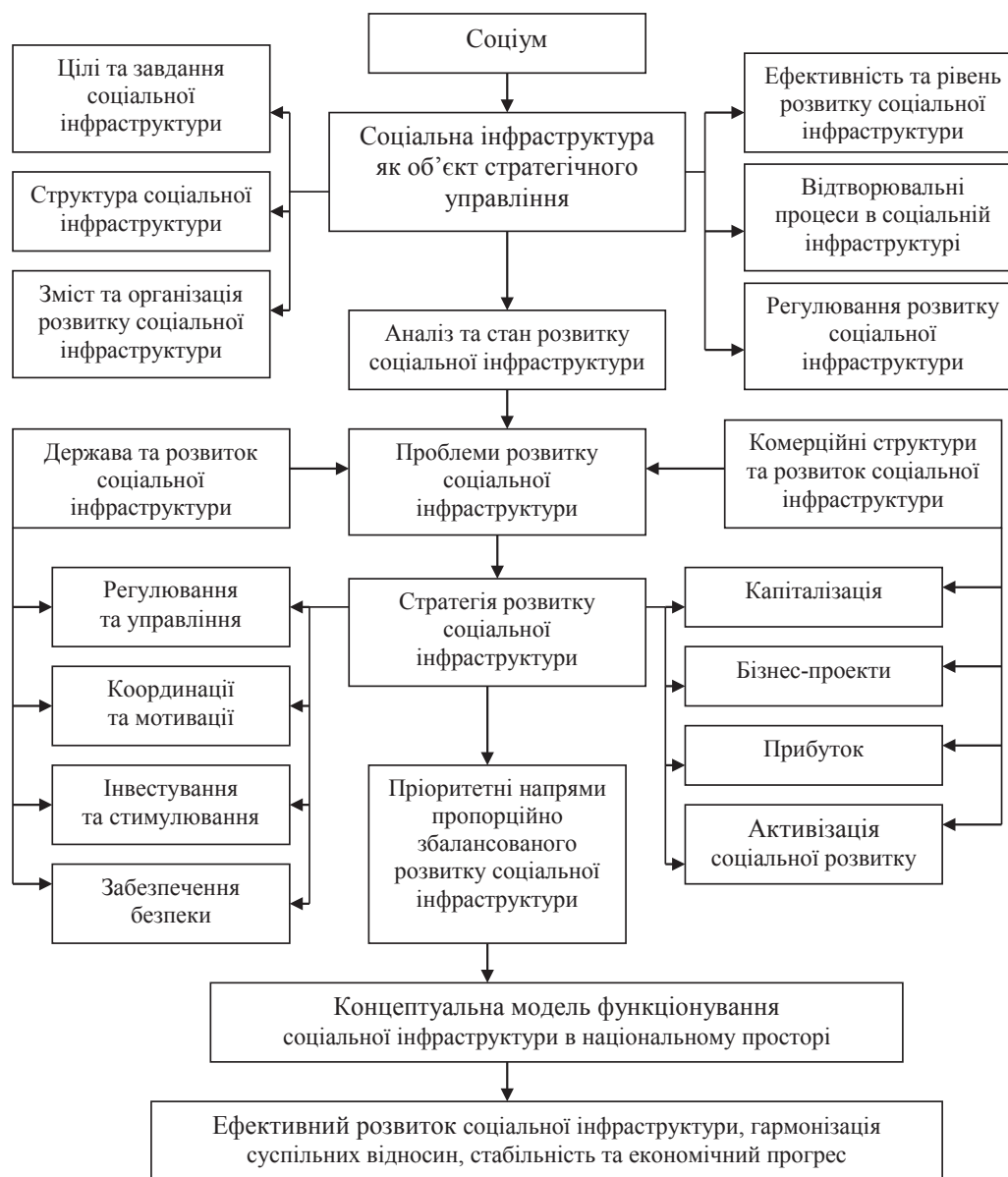

Рис. 2. Соціальна інфраструктура в системі національного простору країни

Список використаних джерел:

1. Євсєєва О.О. Ефективність діяльності органів місцевого самоврядування в реалізації соціальної політики / О.О. Євсєєва // Проблеми Економіки. 2013. № 1. С. 159–164.
2. Административные и политические решения в органах государственной власти : учебник / П.А. Меркулов [и др.]. Орел: Изд-во ОФ РАНХиГС, 2016. 248 с.
3. Куценко В.І. Соціальний вектор економічного розвитку / В.І. Куценко. Київ: Наукова думка, 2010. 735 с.
4. Мартякова Е.В. Социально-экономическое развитие и инструменты партнерских отношений / Е.В. Мартякова // Вісник ДонНУ. 2011. С. 230–235.
5. Пакулін С.Л. Державне регулювання і ресурсне забезпечення сталого розвитку соціального комплексу / С.Л. Пакулін // Економічний простір. 2012. № 65. С. 103–110.
6. Пакуліна А.А. Специфіка державного регулювання соціальної сфери у сучасній змішаній економіці / А.А. Пакуліна // Економічний простір. 2012. № 65. С. 111–116.
7. Пакуліна А.А. Теоретико-методологічні засади ефективного розвитку соціального комплексу в умовах глобалізації і євроінтеграційного вектора України [Електронний ресурс] / С.Л. Пакулін, А.А. Пакуліна, С.І. Тарасенко // Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. № 10. URL: <http://global-national.in.ua/archive/10-2016/10-2016.pdf>.
8. Третяк В.П. Управління розвитком соціальної інфраструктури України в умовах глобалізації : [монографія] / В.П. Третяк. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна. 2014. 317 с.